

Ernestus Albrecht Lemcker

Ernestus Albrecht Lemcker¹ (E.A.) is onze oudst bekende voorvader. Hij is geboren rond 1700 en overleden in 1745. Zijn beroep was huzaar.

Zijn tweede zoon Henrich Wilhelm kwam tijdens het derde kwart van de achttiende eeuw naar Nederland en bracht nakomelingen voort waarvan er inmiddels velen over de wereld verspreid wonen. Vast staat dat alle thans levende Lemckerts nazaten van hem zijn.

Ebstorf

Geruime tijd hebben we geprobeerd de aansluiting te maken van Ernst Albrecht naar de door ons getraceerde Lem(c)kers in het Ortsfamilienbuch van Ebstorf², de vermoedelijke geboorteplaats van Ernst, maar helaas komt zijn naam daarin niet voor. De betrouwbaarheid van Ernestus' voorvaderschap is tijdens jaren '90 reeds overtuigend aangetoond door genealoog J.F. Wendte in de genealogie Lemckert³ maar de aansluiting met het Ortsfamilienbuch blijkt niet gemaakt te kunnen worden. We menen er verstandig aan te doen aanvaarden dat het zeer aannemelijk is dat de wortels van Ernst Albrecht dicht rondom de genoemden met die naam uit het boek liggen maar dat het harde bewijs daarvoor ontbreekt.

Lehmke

Het kan haast niet anders dat de familienaam Lemcker (Lehmcke, Lehmke, Lemckerβ en alle mogelijke varianten, zie OFB Ebstorf) te maken heeft met het gehucht Lehmke, dat op 20 km afstand ten Zuid-Oosten van Ebstorf ligt.

Voor de hand ligt dat een aantal uit Lehmke afkomstige bewoners tijdens de 17de- en 18de-eeuw (en mogelijk al eerder⁴) in Ebstorf werden aangeduid als 'Lehmker'. Die plaatsnaam duidt op de aanwezigheid van Lehm (=leem), een grondsoort die o.a. werd gebruikt bij de bouw van huizen. Achternamen hadden nog geen wettelijke status. Namen uit die periode en plaats verwijzen vaak naar woningen, (woon)plaatsen, beroepen, voornamen enzovoorts. Vergelijkend met onze hedendaagse praktijk werden de namen destijds zeer slordig vastgelegd, dat heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de dragers van de namen mogelijk analfabeet waren en dus de notatie van hun naam moesten overlaten aan de dienstdoende pastores die op hun beurt weer moesten afgaan op hetgeen verbaal tot hen gekomen was. Iemand die dan misschien zijn voortanden mist komt mogelijk niet altijd even duidelijk over. Daarmee is te verklaren dat de spelling van namen in de loop van de eeuwen nog wel eens afwijkt van eerdere versies.

¹ Spelling volgens de inschrijving in het Bürgerbuch, Stadt Kaiserslautern

² Quellen und Darstellungen zur Geschichte van Stadt und Kreis Uelzen. Herausgegeben vom Museums- und Heimatverein des Kreises Uelzen e. V. Band 4. Heinrich Porth-Dieter Boe. Die Familien und Einwohner des Kirchspiels Ebstorf. Ortsfamilienbuch 1627-1875 und Untersuchung zur Bevölkerungsgeschichte. Uelzen 2005

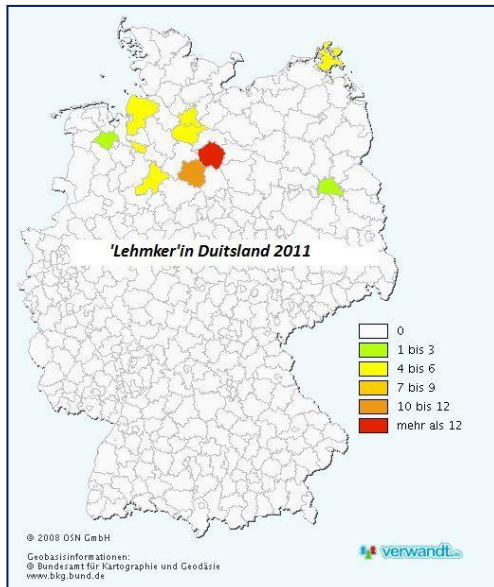
³ waarvan wij beschikken over de versie van 28.10.1997

⁴ Rond 1416 leefde er in Melzingen reeds een familie Lembke op de Hof nr. 3 en 4. In 1624 idem op de Hof nr. 2

Verspreiding

De naam Lehmker (met de variaties daarop) komt tot op de huidige dag vrijwel alleen voor in het gebied rond Uelzen. Daarmee lijkt bewezen dat de naam te maken heeft met het gehucht Lehmke.

(afbeelding)

Het is vast komen te staan (na het raadplegen van talloze Ortsfamilienbücher uit de omgeving en uit die tijd) dat de naam vrijwel alleen voorkwam in Ebstorf. Het OFB van Bevensen vermeldt één Lehmker, waarschijnlijk een vanuit Ebstorf vertrokken kleermaker⁵. We vermoeden dat de drie mannen die rond 1600 in Ebstorf de naam Lehmker droegen (Jasper, Balthasar en Jürgen) broers van elkaar waren. Alleen de eerste twee van hen zouden voor nageslacht zorgen. Alle in het OFB genoteerde Lehmkers in een tijdstabel gezet, leveren bij analyse een overzicht op dat zich rond 1700 focust op twee geslachten Lehmker met soms over en weer gelijkkluidende namen, dat zullen dus elkaars neven en nichten zijn geweest.

Wie dan ook de vader Ernst Albrecht geweest mag zijn, het feit ligt er dat de genealogie van de Le(h)mcker(t)s met een aan de zekerheid grenzende waarschijnlijkheid valt door te trekken tot aan ± 1600, het jaar dat Balthasar geboren zou kunnen zijn.

De carrière van Ernst Albrecht

We weten het meeste van E.A. vanuit de schaarse gegevens die rond zijn huwelijk in Kaiserslautern in 1735 zijn vermeld. Die paar opmerkingen dienen als basis van het hieronder genoteerde verhaal.

De afkomst uit Ebstorf die hij bij zijn huwelijk noemt, samen met een notitie (Ein Hanoverianer) bij zijn vermelding (vanaf 1743) in het Bürgerbuch van Kaiserslautern⁶ mag als bewijs dienen voor zijn aansluiting bij één van de Lehmkers uit Ebstorf. Weliswaar leidt de naam bij zijn huwelijk (Lanker) wat af maar zijn kinderen krijgen bij hun doop meestal de achternaam Lemker mee. In het Bürgerbuch staat hij zelfs al als Lemcker genoteerd.⁷ In zijn (wat we nu zouden noemen) CV wordt vermeld dat hij vóór 1735 korporaal zou zijn geweest bij Generaal Von Kleinselz. Tot op heden is er geen enkele bron gevonden die over deze generaal enige informatie geeft. Veel duidelijker is de vermelding als huzaar in het regiment van Berschini dat moet worden gelezen als 'Bercheny' of 'Berchiny'. Daarover hieronder meer. Zijn toetreding tot het legertje van de keurvorst van de Paltz (vanaf 1738) zal hem waarschijnlijk een wat rustiger bestaan hebben opgeleverd. Er werden in die jaren daarna geen belangrijke conflicten uitgevochten. Die keurvorst was van 1716-1742 Karel III Philips van de Paltz, paltsgraaf van de Rijn, keurvorst van het Rooms-Duitse Rijk. Hij behoorde tot de

⁵ Een beroep dat in één van de geslachten een tijdlang door vaders en zoon is uitgeoefend. De andere generatie houdt zich bezig met de handel. Zij worden aangeduid als Krämer (marktkoopman), Höker (dorpswinkelier) en Handelsmann. Ook zitten er Maurers (metselaars) tussen.

⁶ Waarvan ik een exemplaar bezit.

⁷ Ook zijn (door mij veronderstelde) broer Heinrich Christian publiceert onder de namen Lemker en Lemcker.

linie Palts-Neuburg. Deze Karel III en ook (vanaf 1742) zijn opvolger Karel-Theodoor hielden zich vooral met hun hofhouding bezig waarbij grote bedragen werden geïnvesteerd in gebouwen en in allerlei vormen van kunst. Tijdens Karels regering werd het hof van Heidelberg verplaatst naar Mannheim, dat op ongeveer 70 kilometer lag van Kaiserslautern. Dit nieuwgebouwde paleis moet ongelooflijk luxe zijn geweest en veel waardigheid hebben uitgestraald

Ladislav Bercheny

In het uit vele rijkjes bestaande Duitsland aan het begin van de achttiende eeuw zwierven veel legertjes rond die dienden om de belangen van de regerende vorst of hertog veilig te stellen. Ook bij grotere conflicten werd nogal eens gebruik gemaakt van legertjes die zich verhuurden aan wie hen nodig had. In dit licht moeten het regiment worden gezien die werden aangevoerd door de Hongaar Bercheny waarvan E.A. deel uitmaakte. Vanuit zijn geboorteland introduceerde Bercheny een huzarenkorps waarmee hij veel krijgskundige eer zou inleggen. Bercheny was bevriend met Lodewijk XV van Frankrijk die hem onder meer nodig had tijdens het conflict dat als de Poolse successieoorlog (1733-1738) de geschiedenis zou ingaan. Dat handelde om de opvolging van de Poolse koning August de Sterke die in 1732 overleden was. Rusland en Oostenrijk wensten August, de zoon van de overledene op de troon, Frankrijk schoof de adellijke Pool Stanislaus Leszczyński (afb.) naar voren, die ooit eerder als Pools koning had geregeerd maar was verdreven. Omdat Leszczyński tevens de schoonvader van Frankrijks koning Lodewijk XV was werd vanuit Frankrijk support verwacht maar

slechts ten dele verkregen. Het conflict eindigde met de deal dat Frankrijk Polen aan August overliet maar bij een internationale gronduitwisseling tussen de verschillende landen Lotharingen opeiste voor Leszczyński die tot zijn dood van dat gebied koning mocht blijven. De precieze details zijn niet helemaal duidelijk maar het schijnt dat een gedeelte van dat conflict binnen het Rijnland uitgevochten werd, met onder meer hulp van het huzarenkorps van Bercheny aan de Franse zijde. Een deel van de strijd speelt zich af in en rond het plaatsje Philippsburg aan de Rijn. In een in 2006 over hem (in het Frans gestelde) boekje staan die handelingen minutieus beschreven. Ernst Albrecht die volgens eigen zeggen tussen 1735 en 1738 als huzaar aan het regiment verbonden was moet die beschreven oorlogshandelingen hebben meegemaakt.⁸ De afbeelding geeft een indruk hoe die huzaren er destijds uitgezien hebben, in militaire musea worden daarover veel details bewaard. Opvallend is dat E.A. in het huwelijk trad op 25 januari 1735, dat is de dag waarop het 2de Regiment Huzaren (waartoe hij ging behoren) werd opgericht. Er ligt dus een verband tussen het moment van zijn huwelijk en zijn werkring vanaf 1735. Het regiment was gelegerd in Hagenau (Elzas) op een afstand van ongeveer 100 kilometer van Kaiserslautern.

Vanaf 1738 zou E.A. als 'kurpfälzischer Husar' in dienst zijn van de koning van de Palts. Het vermoeden bestaat dat dit meer ceremonieel dan krijgskunst heeft ingehouden. Er zijn geen oorlogshandelingen binnen dat gebied bekend uit die tijd. Na 1742 werd de Palts geregeerd door Karels kleinneef Karel Theodoor. Uit de periode 1742 tot 1745 (het jaar van E.A.'s dood) zijn ook geen militaire conflicten van betekenis bekend.

⁸ We hebben in Parijs (2014 Château de Vincennes) nog eens de gelegenheid gekregen de registers in te zien van de regimenten die daarbij betrokken waren. We troffen daarin veel Duitsers maar helaas niet de naam van Ernst Albrecht.

Slot

Uit de geboortes van de kinderen blijkt dat E.A. nog volop bezig was een gezin te stichten. Het is dan ook aannemelijk dat zijn geboortedatum eerder ná dan vóór 1700 was. De geboorte van zijn jongste kind in 1746 heeft hij niet meer meegemaakt. Zij werd pas zeven maanden na zijn dood geboren en stierf kort daarna.

Henk Lemckert, Den Haag. Voorjaar 2020

Voor uitgebreide genealogische informatie omtrent de familie Lemckert:

<https://www.genealogieonline.nl/genealogie-lemckert/>